

Banca delle Marche kriisilahendus, mille viisid läbi Itaalia ametivõimud, oli sisuliselt tingitud sellest, et pank ei täitnud oma kohustusi

Komisjoni ei saa pidada tema päästmise takistamise eest vastutavaks

Hagejad olid Regione Marche (Marche maakond, Itaalia) suurima panga Banca delle Marche aktsionärid ja allutatud võlakirjade omanikud.

Banca d'Italia (Itaalia keskpank) rõhutas 9. jaanuaril 2012, et Banca delle Marches läbiviidud kontrollide käigus avastati suuri puudusi sisekontrollisüsteemides, mis tõid vältimatult kaasa tagasilööke, „mõjutades märkimisväärselt [...] tema krediidi- ja finantsrisiki positsioone“. Alates 15. oktoobrist 2013 rakendati Banca delle Marche suhtes moratooriumi eelkõige „oluliste [...] puuduste ja eeskirjade eiramise“ tõttu.

Euroopa Komisjon saatis 10. oktoobril 2014 esialgse uurimise etapis, mida ta alustas omal algatusel seoses Fondo interbancario di tutela dei depositi (FITD – pankadevaheline hoiuste kaitse fond, Itaalia) – mis on Itaalia hoiuste tagamise süsteem oma kapitali haldava eraõigusliku pankadevahelise konsortsiumi vormis – kavandatud toetava sekkumisega ühe teise Itaalia panga, Banca Tercase¹ ja Banca delle Marche toetuseks, Itaalia ametiasutustele teabenõude, rõhutades, et ei saa välistada, et need sekkumised kujutavad endast riigiabi. Komisjoni sõnul oli juhul, kui Itaalia keskpank kavatseb sellist sekkumist lubada, asjakohane, et need asutused teavitavad kõnealusest meetmest enne selle heakskiitmist².

21. augusti 2015. aasta kirjas, mis käsitles Banca delle Marchet puudutavat menetlust, osutas komisjon võimalusele, et tegemist võib olla riigiabiga, ja palus Itaalia ametiasutustel esitada talle selle kohta ajakohastatud teave ning loobuda FITD mis tahes meetme rakendamisest enne sellest teatamist ja temalt otsuse saamist.

FITD määras 8. oktoobril 2015 kindlaks ja kiitis heaks ühe teise Banca delle Marchet toetava sekkumise katse võtmelemendid ning teavitas sellest Itaalia keskpanka.

Komisjon juhtis 19. novembri 2015. aasta kirjas Itaalia ametivõimude tähelepanu asjaolule, et kui hoiuste tagamise süsteemi kasutatakse panga rekapiitalizeerimiseks³, tuleb sellele kohaldada riigiabi eeskirju.

21. novembril 2015 algatas Itaalia keskpank kriisilahendusmenetluse, mille kavast oli komisjonile eelnevalt teatatud. Selles kavas tõi Itaalia keskpank muu hulgas esile, et Banca delle Marche rekapiitalizeerimist FITD poolt ei saanud toimuda, kuna „komisjon ei ole eelnevalt andnud positiivset hinnangut [...] [selle tehingu] kooskõla kohta riigiabi käsitlevate [liidu] eeskirjadega“.

Hagejad leidsid, et komisjon on Itaalia ametivõimudele saadetud õigusvastaste juhistega takistanud Banca delle Marche päästmist rekapiitalizeerimisega FITD poolt, ja esitasid Euroopa

¹ Vt Euroopa Kohtu 2. märtsi 2021. aasta otsus komisjon vs. Itaalia jt, [C-425/19 P](#) (vt ka [pressiteade nr 30/21](#)).

² Vastavalt ELTL artikli 108 lõike 3 nõuetele.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT 2014, L 173, lk 149) artikli 11 lõige 3.

Liidu Üldkohtule hagi liidu lepinguvälise vastutuse tuvastamise nõudes. Hagejate sõnul takistas komisjon seda päästmist ja suunas Itaalia ametivõime algatama Banca delle Marche kriisilahendusmenetluse nende Itaalia õigusnormide alusel, millega on üle võetud direktiiv 2014/59⁴.

Oma otsusega **jättis Üldkohus hagejate hagi rahuldamata põhjendusel, et nad ei ole tõendanud põhjusliku seose esinemist komisjoni väidetavalt õigusvastase tegevuse ja väidetava kahju vahel**, mistõttu liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused ei ole täidetud.

Üldkohtu hinnang

Sissejuhatuseks osutas Üldkohus, et liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise⁵ eeldus on see, et on täidetud teatavad tingimused: isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine, kahju tegelik tekkimine ning põhjuslik seos akti vastuvõtjale pandud kohustuse rikkumise ja kannatanutele tekkinud kahju vahel. Viimasena nimetatud tingimus puudutab seda, kas liidu institutsiooni tegevuse ja kahju vahel esineb piisavalt otsene põhjuslik seos – mida hageja peab tõendama –, nii et etteheidetav tegevus on kahju peamine põhjustaja. Lisaks ei saa liidu lepinguvälist vastutust pidada tekkinuks, kui ei ole täidetud kõik tingimused, millest niisiis sõltub kahju hüvitamise kohustus, mistõttu nendest tingimustest ühe täitmata jätmisest piisab hagi rahuldamata jätmiseks.

Piisavalt otsese põhjusliku seose esinemise tingimuse hindamise raames lükkas Üldkohus tagasi hagejate argumendid, mille kohaselt komisjoni esialgsed kirjad ja seisukohavõttud, mis viisid Banca delle Marche kriisilahenduse otsuse vastuvõtmiseni, olid sisuliselt selle tagajärg, et komisjon käsitas vääralt mõistet „abi“, kuna ta leidis ekslikult, et vaatamata FITD eraõiguslikule laadile on FITD sekkumised Itaalia riigile omistatavad ja riigi vahendeid sisaldavad meetmed. Üldkohus leidis, **et kuna komisjon tuletas Itaalia ametivõimudele meelde vajadust eelnevalt teatada ja mitte rakendada võimalikke abimeetmeid muu hulgas nimetatud panga toetuseks, siis ei sisaldanud need kirjad ja seisukohavõttud ühtki õiguslikku hinnangut seoses mõiste „abi“ kriteeriumidega. Komisjon ei andnud neis arvamust ühegi konkreetse meetme ega selle kohta, kuidas täpsemalt ta mõistet „abi“ tõlgendab.** Seega ei ole komisjon Itaalia ametiasutusi ähvardanud sellega, et ta tõkestab FITD võimalikke sekkumisi Banca delle Marche toetuseks või keelab need, ega ole sellega seoses survet avaldanud.

Selles osas asus Üldkohus seisukohale, et **hagejatel ei ole alust viidata Banca Tercase toetuseks FITD sekkumise suhtes ametliku uurimismenetluse algatamise otsusele, mis võeti vastu 27. veebruaril 2015 ja milles komisjon leidis, et selle sekkumise puhul on täidetud riigile omistatavuse ja riigi vahendite kriteeriumid.** Erinevalt toetusmeetmetest Banca Tercase kasuks ei olnud nimelt enne Banca delle Marche kriisilahenduse otsuse vastuvõtmist olemas FITD kindlat sekkumise kava Banca delle Marche toetuseks ega olnud esitatud taotlust Itaalia keskpangale saadetud kavale loa saamiseks, sellest kavast ei olnud ametlikult teavitatud ega olnud komisjonil muud põhjust ametliku uurimismenetluse algatamiseks selle suhtes. Üldkohtu sõnul oli komisjonil seega võimatu piisavalt täpselt teada, kas FITD kavandatava võimaliku sekkumise korral Banca delle Marche toetuseks on riigiabi tingimused täidetud.

Üldkohus rõhutas, et **Banca delle Marche kriisilahenduse otsuse tegemisel olid määravateks teguriteks see, et pank ei täitnud oma kohustusi, millest annavad tunnistust 30. septembri 2015. aasta seisuga ilmnenu 1,445 miljardi euro suurune kogukahju ja 1,432 miljardi euro suurune varaline puudujääk**, ning asjaolu, et moratooriumi ajal ei olnud võimalik kindlaks teha, millised erasektori sekkumised suutnuks tema kriisi lahendada.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT 2014, L 173, lk 190).

⁵ ETL artikli 340 teine lõik.

Pealegi olid Banca delle Marche ajutised haldurid – juba enne direktiivi 2014/59 Itaalia õigusesse ülevõtmist, mis oleks sellist toetavat sekkumist võimaldanud – Itaalia keskpangale teatanud, et pank lõpetab peatselt maksete tegemise, märkides, et nad kardavad, et panga finantsolukorda arvestades ei jõuta seda päästa õigel ajal. Üldkohtu sõnul näitab see **iseenesest, et FITD-I ei olnud võimalik kiiresti sekkuda, ja seda sõltumata võimalikust vajadusest sellest komisjonile eelnevalt teatada**⁶.

Ühtlasi lükkas Üldkohus tagasi hagejate väited, mille kohaselt takistas komisjonile ette heidetud väidetavalt õigusvastane tegevus Banca delle Marche päästmist ning oli neile tekitatud kahju tegelik ja ainus põhjus. Üldkohtu sõnul oli sellel tegevusel küll teatav roll uurimisprotsessis, mille tulemusena otsustasid Itaalia ametiasutused selle panga kriisilahenduse, kuid nende **otsus Banca delle Marche kriisilahendusmenetluse algatamise kohta, mille nad võtsid vastu oma pädevust ja kaalutlusruumi kasutades, oli sellegipoolest sõltumatu ja komisjoni hoiakud ei mõjutanud seda määravalt, ning see otsus põhines sisuliselt järeldusel, et pank ei täida oma kohustusi**, mis oligi kriisilahenduse otsustav põhjus. Seega tuvastas Üldkohus, et hagejad ei ole õiguslikult piisavalt tõendanud, et kui ei oleks olnud komisjoni väidetavalt õigusvastast tegevust, siis oleks FITD Itaalia ametivõimude ja eelkõige Itaalia keskpanga nõusolekul olnud tegelikult võimeline 2015. aasta novembris korraldama Banca delle Marche päästmist.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebilehel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

⁶ ETL artikli 108 lõige 3.